

Tampereen luontopolut

HÄRMÄLÄ

Tampereen kaupunki
Ympäristövalvonnan julkaisuja 5/2004

Sisällys

Rasti 1: Venesatama	4
Rasti 2: Niityn kasvimaailma	5
Rasti 3: Entisen huvilan tammet	6
Rasti 4: Rauniot	7
Rasti 5: Rantaniemekkeen linnut	8
Rasti 6: Rantakasveja	9
Rasti 7: Metsälehmus	12
Rasti 8: Tuomet	13
Rasti 9: Kaukomaiden tulokas	14
Rasti 10: Rantalehdon sinivuokot	15
Rasti 11: Saniaiset	16

Oppaita ja lisätietoa saa:

Palvelupiste Frenckell

Frenckellinaukio 2 B

Avoimna arkisin klo 8.30 - 15.45

p. 3146 6700

www.tampere.fi/asiointi/palvelupistefrenckell

Ympäristötietokeskus Moreenia

Satakunnankatu 13 B, 3. krs

Avoimna ti klo 10-15 sekä ke-to 10-18

www.tampere.fi/moreenia

*Loppukesästä rantakukka kukkii myös
Pyhäjärven rannoilla.*

Härmälän luontopolku

Härmälän luontopolku puikkelehtii pääosin Pyhäjärven rantalehdon kapeita polkuja pitkin. Alueella sijaitsi vielä 1900-luvun alussa huviloita, joissa varakas väki vietti kesäpäiviään. Nykyisin jäljellä on enää vain joitain raunioita. Huvilakulttuurin ajalta jääneitä puutarhakarkulaisia on reitin varrella siellä täällä. Kulkiessasi luontopolkua saat ehkä hienoisen aavistuksen alueen menneestä loistosta. Polulla opit myös tunnistamaan metsän ja järven rannan kasveja sekä erottamaan eri loppilajeja toisistaan.

Luontopolun pituus on noin 2 kilometriä ja se alkaa Härmälän uimarannan vieressä olevasta venesatamasta. Rastien numerot (1-11) on merkattu paaluihin ja ne on sijoiteltu kasviston ja linnuston kannalta mielenkiintoisiin kohtiin. Maasto on kohtuullisen kuivaa, joten polku on mahdollista kulkea läpi ilman kumisaappaita. Polun varrella on puissa punaisia kolmioita, jotka auttavat paremmin löytämään oikean reitin. Ota siis rennosti ja nautiskele!

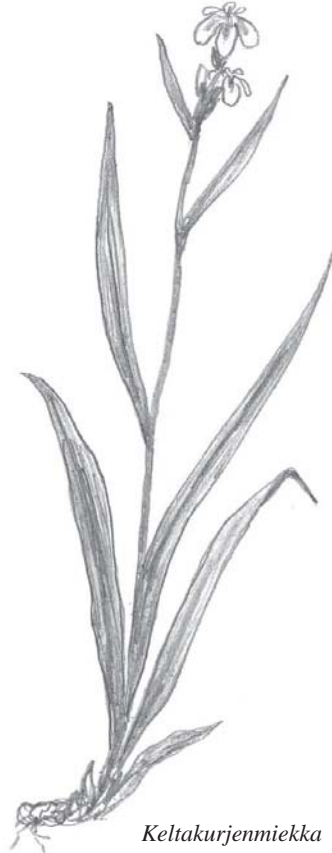
Rasti 1: Venesatama

Ensimmäinen rasti sijaitsee Härmälän venesatamassa. Suojavallin kivien vieressä kasvaa muutamia yksilöitä **keltakurjenmiekkaa** (*Iris pseudacorus*). Se on Suomessa alkuperäiskasvi, mutta sitä on näytävyytensä takia siirretty koristekasviksi useille mökkirannoille. Kurjenmiekkakukka kukkii kesä-heinäkuussa ja kukka on kasvistomme suurimpia: sen halkaisija on toistakymmentä senttiä.

Jos maltat, voit jäädä hetkeksi katselemaan Pyhäjärvelle ja sen toisella puolella avautuvaa maisemaa. Vastapäätä näkyy Pyynikinharju ja sen laella napottava Pyynikin näkötorni. Vasemmalle harju jatkuu Pispalanharjuna. Rannassa ovat punaiset Suomen Triכון tehtaan vanhat rakennukset.

Keltakurjenmiekan kukka

Keltakurjenmiekkä

Rasti 2: Niityn kasvimaailma

Eteläsuomalaisten tienpientareiden ja pellonlaitojen valtaapitävään kolmikkoon kuuluvat **koiranputki**, **puna-apila** ja **nurmipuntarpää**. Muu kasvisto saa väistyä niiden vallatessa alaa, joten myös hyönteislajisto on suppeampi. Tilanne johtuu ihmisen tarjoamasta typpilisästä, jota muodostuu mm. liikenteen pakokaasuista sekä peltolannoitteista. Tältä niityltä voit löytää seuraavia kasveja:

Nurmipuntarpää eli vanhan kansan tuntema alopekuuri oli aiemmin tärkeä rehuksvi. Viljely alkoi Suomessa 1800-luvulla, kunnes sen 1950-luvulla syrjäytti **timotei** eli nurmitähkiö. Nämä kaksi heinää erottaa toisistaan tähkän perusteella. Puntarpäällä se on ketunhäntämäisen pehmeä, kun taas timoteita vastakarvaan silitettäessä huomaa tähkän karheuden.

Nurmipuntarpää

Timotei

Puna-apilan lisäksi niityllä kasvaa metsäapilaa. Ne erottaa toisistaan mm. puna-apilan vaaleista lautumista lehtien pinnalla. **Metsäapilalla** lehdet ovat tasaisen tummanvihreät. Puna-apilan kukista tehtyä teetä on pidetty hyvänä lääkkeenä kaikenlaisissa hengitysteiden sairauksissa.

Puna-apila

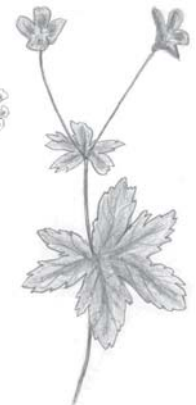

Metsäapila

Metsäkurjenpolvi on yleisimpiä kukkakasvejamme. Sen kukkien väri ja koko vaihtelevat enemmän kuin minkään muun metsäkasvin Suomessa. Yleissääntö on, että pohjoisessa vallitsevat hailakanvioletit sävyt, ja tunturiseudulla puhtaanvalkoiset kukat ovat tavallisia. Etelässä puolestaan yleisimpiä ovat syvän sinipunertavat sävyt. Silti yhdestäkin pitäjästä voi löytää kaikkia värisävyjä.

Koiranputki

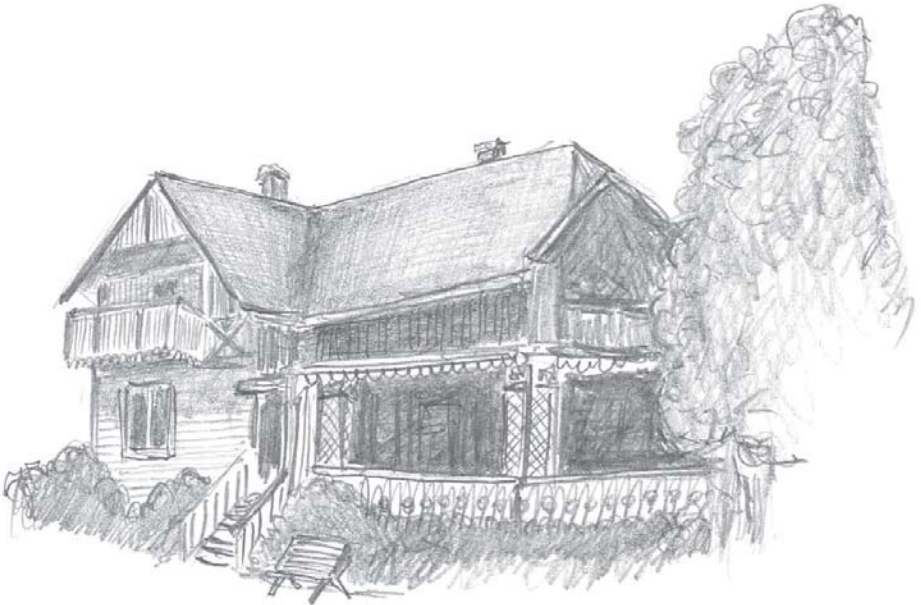
Metsäkurjenpolvi

Rasti 3: Entisen huvilan tammet

Aukion reunassa kasvaa neljä istutettua tammea ja niiden takana on pyöreä rakennelma. Aukiolla sijaitsi Johan Viktor Blomin (1841-1916) omistama Enqvistin huvila. Sen pihassa, lehmusten ja tammien keskellä, solisi tuolloin suihkukaivo josta rengas on todisteena. Itse rakennus oli kaksikerroksinen, eteläinen julkisivu villiviinin peitossa, laaja lasiveranta järvelle päin. Ranta oli kivetty ja selälle ojentui pitkä laivalaituri, jonka päässä uimahuoneen lisäksi oli myös pyykkihuone.

Huvilan vesijohtojärjestelmä oli kehittynyt. Moottoripumpun avulla vesi nostettiin kalliolla olevaan 6000 litran säiliöön, josta se maahan kaivettua putkistoa pitkin johdettiin suihkukaivoon, kasvihuoneelle ja päärakennukseen.

Kartanon viimeinen omistaja oli Matti Rafael Enqvist. 1930-luvulta lähtien hän asui talviasuttavaksi kunnostetussa huvilassaan vaimonsa Viktoria Dahlgrenin kanssa. Hatanpään kartanon kanssa tehty vuokrasopimus umpeutui 1942 ja rakennus purettiin syksyllä 1951.

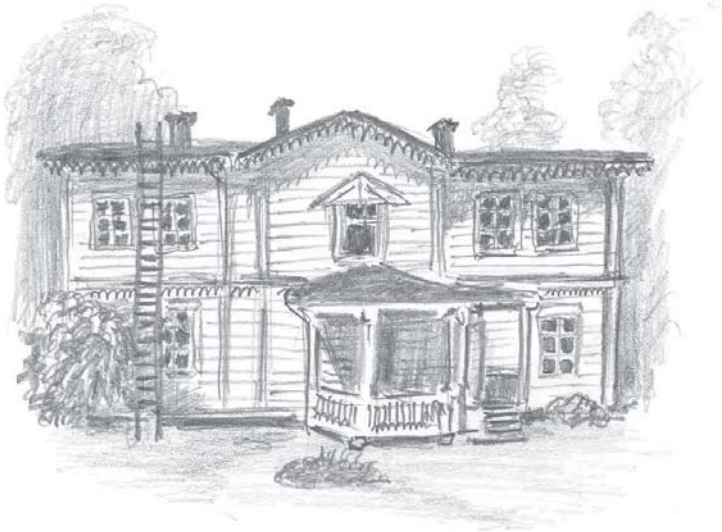
Kuvassa toinen Enqvistin suvun omistamista huviloista. Yhteensä suvulle kuului kolme huvilaa. Kyseinen rakennus purettiin vuonna 1960.

Rasti 4: Rauniot

1800-luvun loppupuolella syntyi Tampereen ensimmäinen merkittävä huvilarannikko, joka ulottui Vihilahden perukasta nykyiseen kuntarajaan, Härmälänojaan, saakka. Huviloita rakennettiin kaikkiaan 12 ja omistajina olivat niin varatuomari, senaattori kuin apteekkari ja teollisuusneuvoskin. Tonttien koot vaihtelivat muutamasta kymmenestä aarista aina Lepolan 15 hehtaariin saakka. Hatanpään valtatie ei ollut ja huviloille kuljettiin Viinikan kautta kulkevaa tietä. Kesäaikana höyrylaiva haki vauraan herrasväen kaupunkiin töihin omilta laitureiltaan ja palasi iltapäivällä takaisin Laukontorin rannasta.

Kaupungin ostettua Hatanpään kartanon vuonna 1913, alettiin huviloita muuttaa mm. koulutaloiksi. Viimeiset vuokrasopimukset umpeutuivat 1940-luvulla ja pahiten rapistuneet kiinteistöt kaupunki puratti 50- ja 60-lukujen vaihteessa. Ainoa säilynyt huvilarakennus on nykyään päiväkotina toimiva Lepola, joka sijaitsee Härmälän leirintäalueen länsipuolella, osoitteessa Lentokonetehtaantie 2.

Nykyisin ranta-alueella näkee enää huvila-asutusten perustuksia ja matalan veden aikana pitkien laitureiden kivipohjia. Huvilaelämästä on jäänteinä useitakin puutarhakarkulaisia. Rastilla voit nähdä mm. sinikukkaisen akileijan. Se kukkii kesä-heinäkuussa erikoisenmuotoisine kukkineen ja on yksi vanhimmista koristekasveistamme.

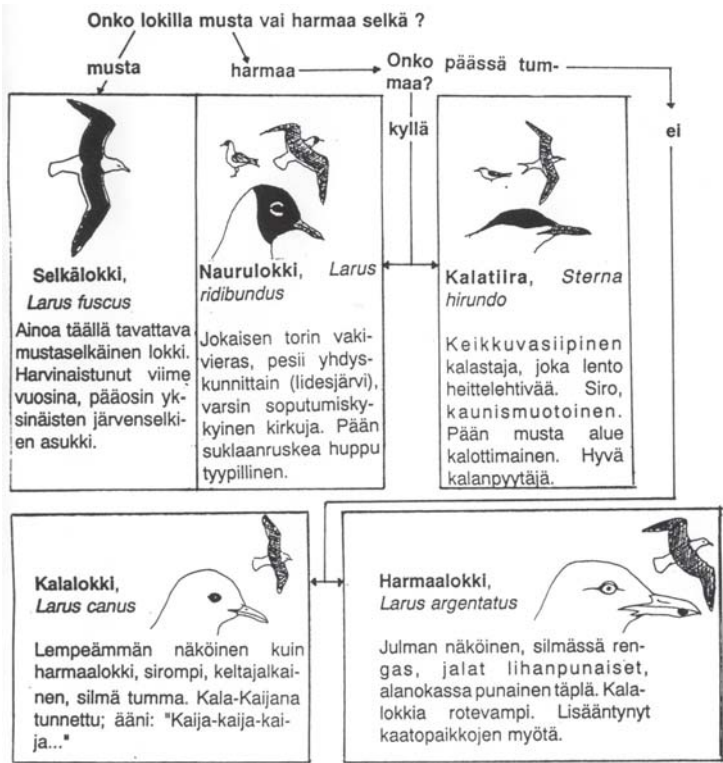
Kuvassa Metsolan huvila, jonka omisti kauppaneuvos Arthur Sommer.

Rasti 5: Rantaniemekkeen linnut

Tällä rastilla voit tutustua Pyhäjärvellä lentävien ja oleskelevien lintujen määrittämiseen. Huomiota herättävin ryhmä näistä ovat lokkilinnut. Lokkeja on moneksi, niiden tottumukset ja tavat poikkeavat toisistaan ja ne ovat mieltyneet eri ympäristöihin. Lokkiryhmät on helppo erottaa toisistaan vaikkakin kala- ja harmaalokki voivat olla vaikea lajipari.

Lokkien lisäksi järvellä kalastelee **kalatiira**. Nimensä tiirat ovat saaneet varoitusäänestä *ti-rrää*. Niiden olemus on suorastaan pääskymäinen kapeine siipineen, haarapyrstöineen ja sulavine, hyppelhtivine lentotapoineen.

Rantakivien seassa voit nähdä lisäksi uimassa **isokoskelon**. Sen kapea, sahalaitainen nokka soveltuu kalan sieppaamiseen ja kiinnipitämiseen kuin nakutettu. Koiras on juhlapuvussa komean mustavalkoinen. Vaatimattomamman näköisellä naaraalla on ruskea pää ja harmaansävynen

Rasti 6: Rantakasveja

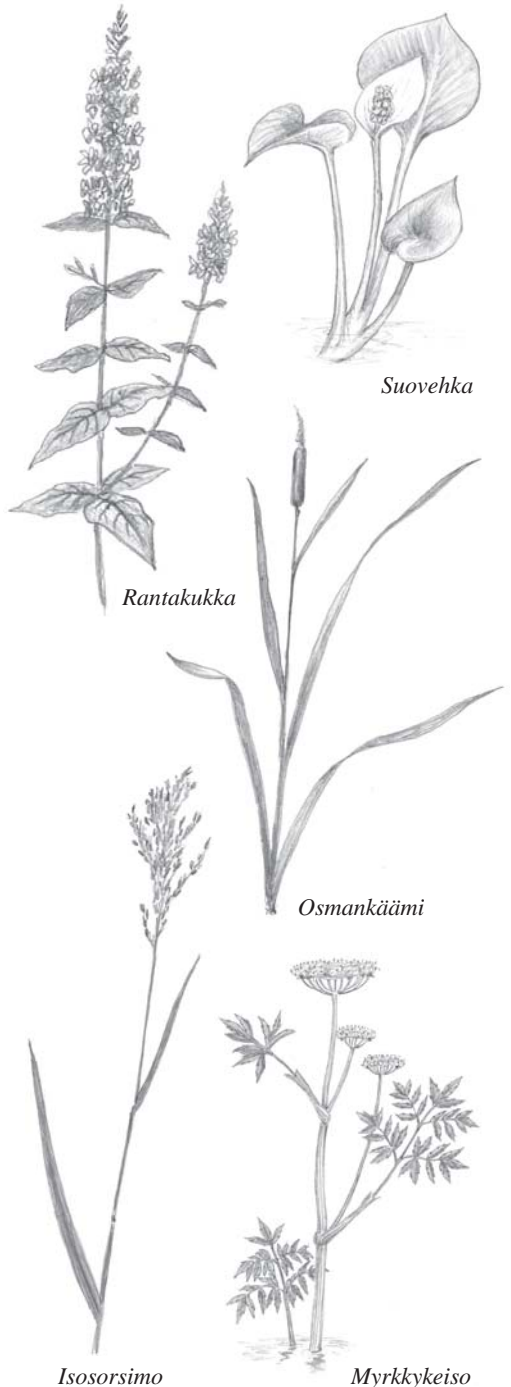
Rantakukka (*Lythrum salicaria*) viihtyy kosteassa kasvualustassa välittämättä suovesien happamuudesta tai sadevesiviemärien tunkkaisesta likaisuudesta. Sen jopa metrin korkuisessa varressa kauniisti punertavat kukkatertut tuovat rannoille lisäväriä.

Suovehka (*Calla palustris*) on helppo tunnistaa kukinta-aikanaan. Sen kukinta on keltainen, mutta alapuolella oleva suojuslehti on valkoinen. Aikanaan kukat kehittyvät punaisiksi hedelmiksi. Koko kasvi on polttavan kirpeän makuinen ja myrkyllinen.

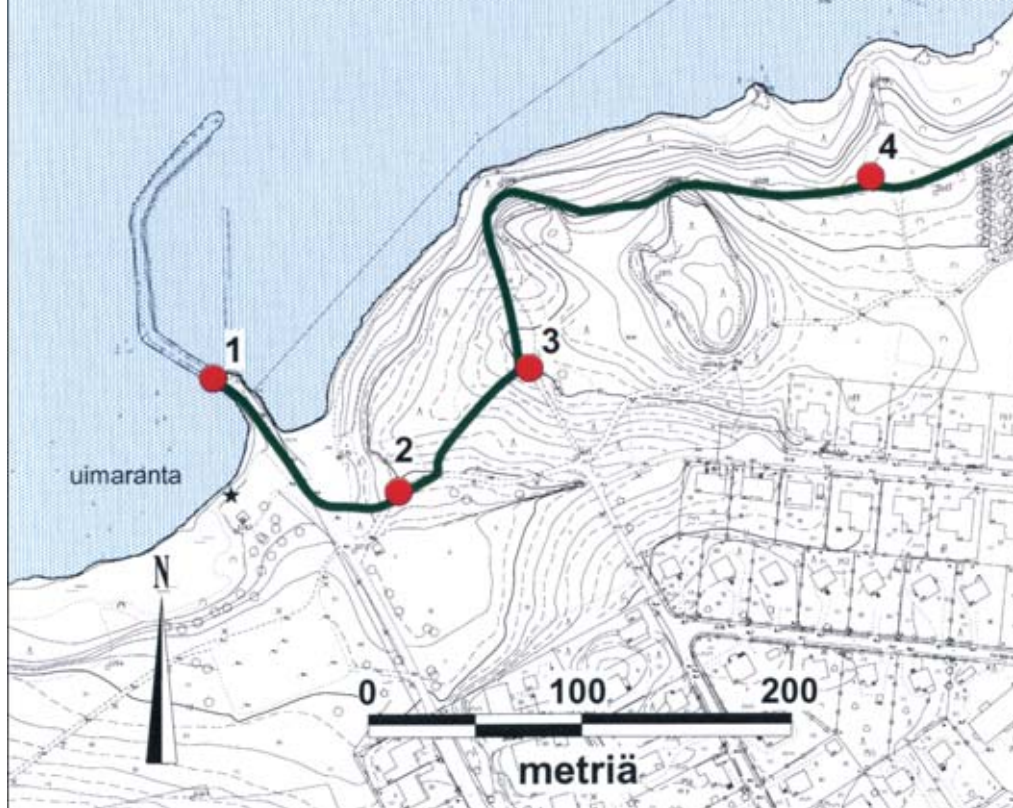
Leveäosmankäämin (*Typha latifolia*) tunnistaa helposti sen tummanruskeasta, pamppumaisesta kukinnosta. Se voi tuottaa jopa toistasataa tuhatta siementä.

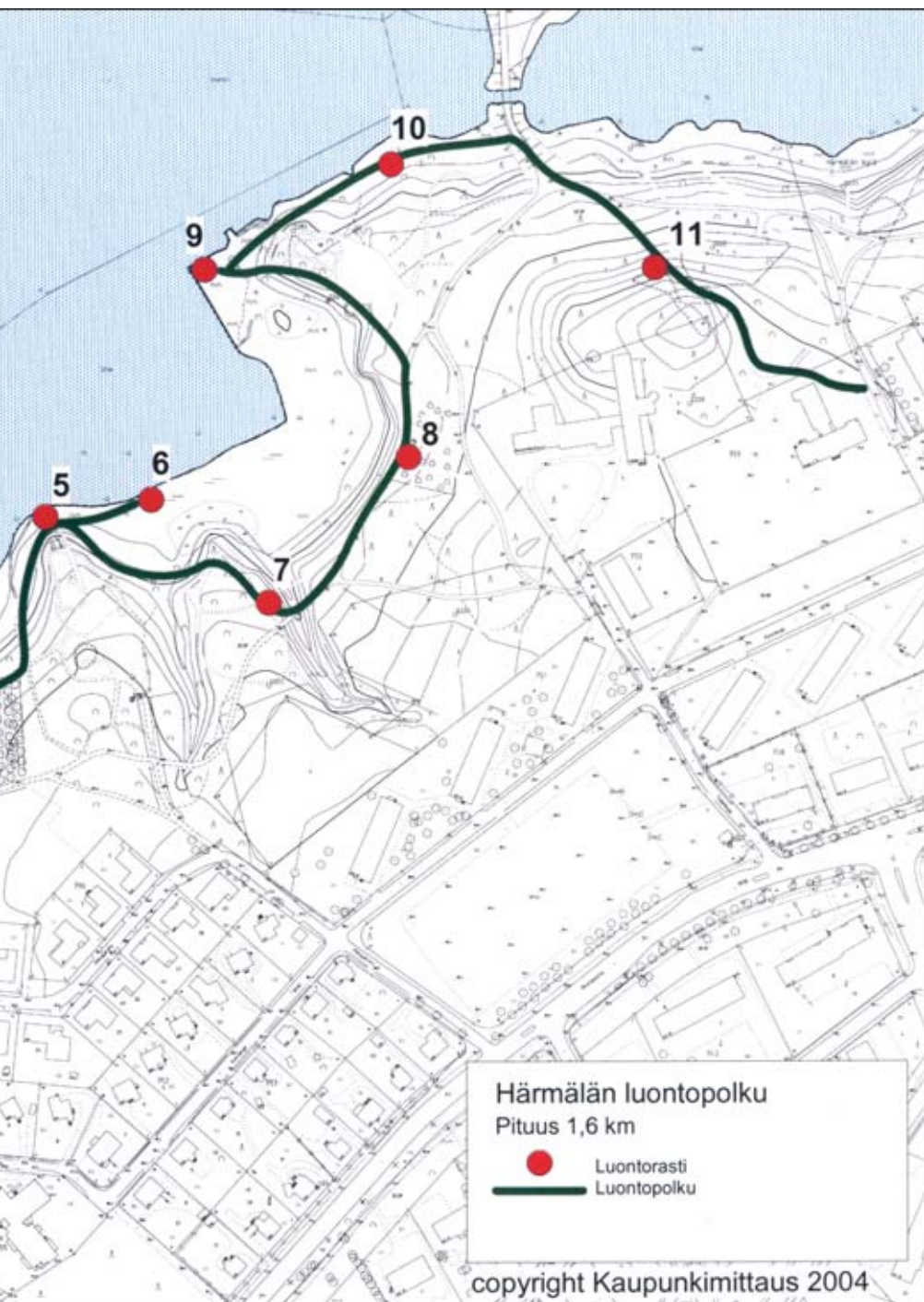
Isosorsimo (*Glyceria fluitans*) on tulokaslaji ja parin metrin korkuisena kukkivana kasvustona komea näky. Yhdessä röyhässä voi olla parhaimmillaan jopa 3000 kukkaa.

Myrkkyykeisoa (*Cicuta virosa*) kasvaa koko maassa järvien ja jokien muta- ja savirannoilla. Se voi kasvaa jopa 1,5 metriä korkeaksi. Yleisyytensä vuoksi myrkkyykeiso on yksi vaarallisimmista myrkkyykasveistamme. Kuolettava annos aikuiselle on yksi juurakko, lapselle vastaavasti vain osa.

Pyhäjärvi

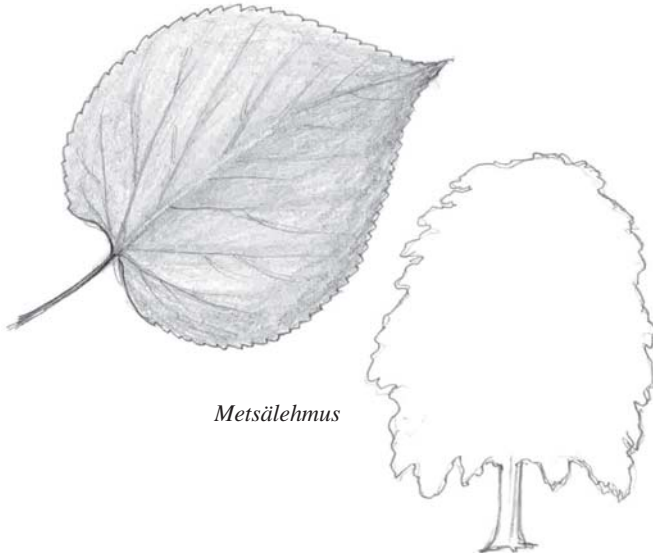

Rasti 7: Metsälehmus

Meillä kasvava **metsälehmus** (*Tilia cordata*) on maailman yli 25 lehmuslajista ainoa, joka kasvaa luontaisena Suomessa. Se on myös parhaiten varjoa sietävä lehtipuu. Lehmus kasvaa hitaasti ja vanhimmilla yksilöillä voi olla ikää yli 500 vuotta. Jopa täysin sisältä onttoina ne kestävät vuosisatoja. Puu kukkii epätavalliseen aikaan eli heinä-elokuun vaihteessa ja houkuttelee makealla meden tuoksullaan joukoittain hyönteisiä. Lehmuksen siemenet itävät vaivalloisesti, ja siksi useimmat puuyksilöt lisääntyvätkin kantovesoista.

Lehmuksen toinen nimitys, *niinipuu*, ulottuu aikoihin, jolloin suomalais-ugrilaiset heimot olivat vasta tulossa Itämeren rannoille. Nimi viittaa lehmuksen tärkeimpään vanhaan käyttötarkoitukseen – niiden keräämiseen. Niinikuidut ovat kasvien solukimppuja, jotka sijaitsevat puun kuoren alla olevassa kerroksessa. Lehmus olikin mitä tärkein materiaali mertojen, köysien ja monien punosten valmistamiseksi.

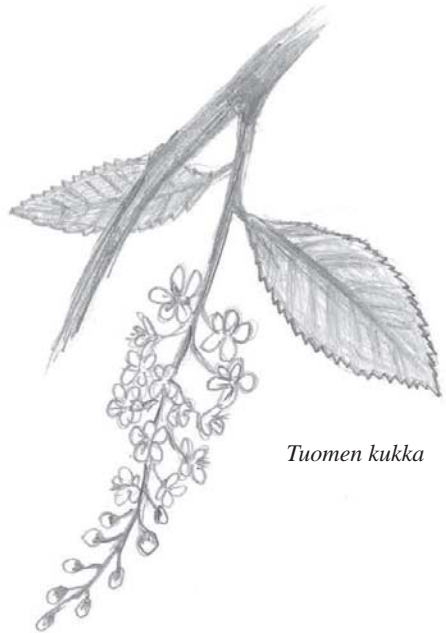
Metsälehmuksen erottaa puistoissa ja puutarhoissa kasvavasta puistolehmuksesta siitä, että metsälehmuksen runko on suora, kun taas puistolehmuksen runkoon kasvaa ajan mittaan erikokoisia pahkuroita.

Rasti 8: Tuomet

Lähes kaikki tunnistavat **tuomen** (*Prunus padus*) sen kukintavaiheessa toukokuun lopulla, kun puu täyttyy tuoksuvista, valkoisista kukkatertuista. Etelä- ja Keski-Suomessa tertut roikkuvat, mutta pohjoisessa ne sojottavat pystyssä. Kyse on kahdesta tuomen alalajista. *Pohjantuomi* jää eteläistä pienemmäksi ja sen lehdet ovat alta ruskeakarvaisia. Etelä- ja Keski-Lappi on rotujen vaihettumisvyöhyke eli kumpaakin tavataan samoilla alueilla.

Vaikka tuomi onkin kaunis puu, sen käyttöä koristepuuna rajoittavat monet eri sienet ja etenkin hyönteiset, joista pahimpia ovat tuomenkehrääjäkoi ja tuomikirva. Kun tuomen kukinta alkaa olla ohi, iskevät tuomenkehrääjäkoin toukat. Runsaimmillaan ollessaan ne peittävät koko puun harmaalla seitillä ja syövät sen lähes lehdettömäksi. Kesäkuussa, kun toukat ovat koteloituneet, puhkeavat uudet lehdet, ja tuomi ehtii keräämään voimavaroja seuraavan talven ylitse. Heinäkuussa, kun aikuiset kehrääjäkoiit kuoriutuvat, voi pieniä, hopeanvalkoisia perhosia lennähtää tuomipuskista sadoittain kulkijan päälle.

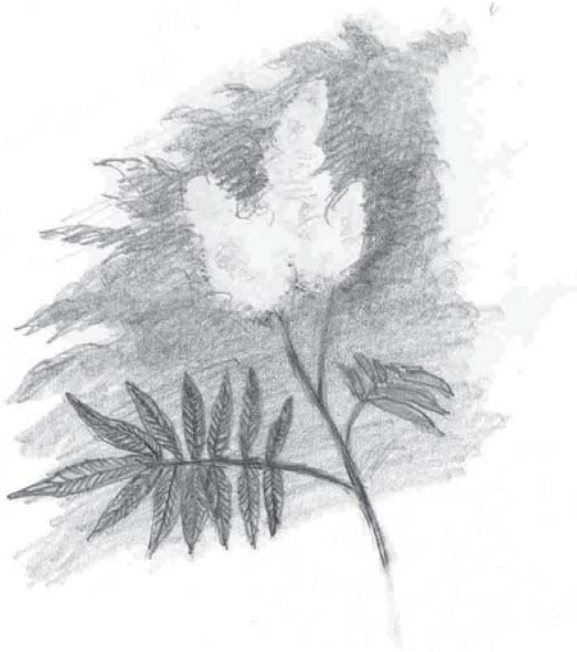
Tuomen kukka

Tuomen marjat

Rasti 9: Kaukomaiden tulokas

Pihlaja-angervon (*Sorbaria sorbifolia*) lehtiä tarkastellessa ymmärtää mistä kasvi on nimensä saanut. Sen lehdet muistuttavat paljon pihlajan (*Sorbus aucuparia*) lehtiä ja siksi nimi *sorbifolia* tarkoittaaakin pihlajalehdistä. Pensaankasvi on kaukana idässä. Aasiassa sen kasvupaikat ovat varsin laajat, mutta meille se on tullut istutuskasvina 1800-luvun lopulla. Nämä vanhat istutuskannat eivät tuottaneet siementä, mutta uudemmat tuontikasvit leviävät myös siemenistä ja voivat siten helposti karata luontoonkin. Kun pihlaja-angervo kerran löytää mieleisensä maan ja pääsee levittäytymään, on sitä vaikea enää hävittää. Vaikka pensaikon hakkaisi pois, työntyy laajalta alueelta vielä pitkään esiin uusia versoja.

Rasti 10: Rantalehdon sinivuokot

Tässä rantalehdossa viihtyvät kasvit vaativat runsaasti kosteutta ja ravinteikkaan maaperän. Kasvillisuuden rehevyys vaikuttaa heti linnuston tiheyteen, löytyyhän tällöin suoja- ja pesäpaikkoja runsaasti, ja ravintoa riittää melkoiselle siivekäsjoukolle. Lehdoissa elää myös hyvin monipuolinen hyönteis- ja nilviäislajisto, joka on riippuvainen lähinnä lehtipuiden lahoavista rungoista ja oksista. Lehtojen määrä maassamme on supistunut pieniksi pirstaleiksi peltojen tai vesistöjen reunoille sekä metsien ja purojen louhikkorinteille.

Sinivuokko (*Hepatica nobilis*) on Suomen alkuperäiskasvi ja levinneisyydeltään selvästi lounaispainotteinen. Avohakkuut koituvat sinivuokon kohtaloksi, sillä se ei siedä suoraa auringonpaistetta. Vuokko kukkii aikaisin keväällä, kun lunta saattaa vielä pilkistellä pälveissä. Sen kukkanuput valmistuvat loppusyksystä ja odottavat maan rajassa kevään tuloa. Vanhat lehdet talvehtivat vihreinä ja lakastuvat vasta kesäkuussa uusien kasvaessa tilalle. Sinivuokko ei pysty leviämään maavarren avulla ja yksittäinen lehtitupas voikin elää jopa 50 vuotta tuottaen lähes kymmenkunta tuhatta siementä muurahaisten levitettäväksi. Siemenvaraisesta leviämisestä johtuen sinivuokko on paikoin kokonaan hävinnyt keräämisen vuoksi. Sinivuokon kerääminen myyntiin on luonnonsuojelulaissa kielletty.

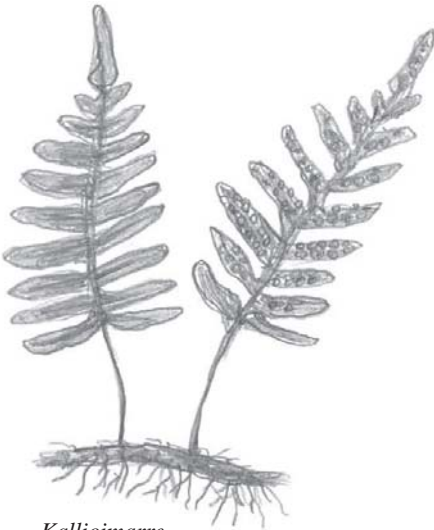

Sinivuokko

Rasti 11: Saniaiset

Saniaisista **hiirenporras** (*Athyrium filix-femina*) hallitsee rannan maisemaa suihkulähdemäisine kasvutapoineen. Filix-femina tarkoittaa sananmukaisesti naisen saniaista. Naismaisuus lienee lähtöisin lehtien pitsimäisyydestä. Suomalainen nimitys hiirenporras viittaa taas lehtien asentoon. Ne aivan kuin muodostaisivat portaat, joita pitkin hiiren on voitu kuvitella nousevan ylös maailmaa tähystämään. Hiirenporras voi parhaimmillaan venyä jopa metrin mittaiseksi.

Nimensä mukaisesti **kallioimarre** (*Polypodium vulgare*) kasvaa kallioiden ja kivien raoissa. Kuivankestävänsä se voi menettää jopa 97 prosenttia sisältämästään vedestä ja säilyä silti hengissä.

Kallioimarre

Hiirenporras

Kasvi käpertyy kuivaksi ja on kuolleen näköinen, mutta vesisateella lehdet oikenevat puoleksa tunnissa. Tästä ominaisuudestaan huolimatta kallioimarre ei menesty kaikkein kuivimmilla kasvupaikoilla. Kaikilla saniaisilla on nimittäin heikko lenkki, sukupolvenvuorottelu. Suvullista sukupolvea sanotaan alkeisvarsikoksi, kun taas itse saniainen on suvuton, itiöitä tuottava sukupolvi. Alkeisvarsikot ovat vain muutamien millimetrien mittaisia ja vaativat paljon kosteutta kehittyäkseen. Niissä tapahtuva hedelmöittyminen takaa jälleen uuden itiösukupolven kasvun.

Tampereen luontopolut

1. Iidesjärven luontopolku

Iidesjärvi on Tampereen tunnetuin lintujärvi. Sen pinta-ala on noin 65 ha. Järven itäpäähän rakennettiin lintutorni vuonna 1992. Iidesjärven luontopolku alkaa lintutornilta ja on pituudeltaan noin 7 km. Lintujen lisäksi reitiltä löytyy niittyä, luhtaniittyä ja rantapensaikkaa monipuolisine kasvillisuuksineen.

2. Niihaman luontopolku

Kaupin urheilumajalta alkava luontopolku kulkee metsäisessä maastossa Niihamajärven ja Soukonvuoren ympärillä. Polun pituus on reilut 3 kilometriä ja rasteja sen varrella on 10. Polulta löytyy sekä tuoretta että kuivaa kangasmetsää, koivikkoa ja lehtoa. Niihamajärvi on hiljalleen soistuva järvi, jonka rannoilla kasvaa kosteutta vaativia kasveja.

3. Viikinsaaren luontopolku

Luontopolku alkaa saaren itäpäästä ja jatkuu länsipään luonnonsuojelualueelle. Polulta on erinomaiset mahdollisuudet tutustua monipuoliseen lehtokasvillisuuteen ja keväisin runsaaseen lehtolinnustoon. Osittain myös saaren rantaosissa kulkevan polun pituus on 2 kilometriä. Viikinsaareen pääsee Laukontorin satamasta lähtevällä laivalla.

4. Pyynikin luontopolku

Pyynikin harju on merkittävä geologinen muodostuma ja sitä pidetään maailman korkeimpana soraharjuna. Pyynikistä tehtiin luonnonsuojelualue vuonna 1993. Luontopolulla pääsee tutustumaan harju- ja lehtokasvillisuuteen. Polku alkaa Pyynikin näkötornilta ja sen pituus on 4 kilometriä.

5. Tohlopin luontopolku

Tohlopin luontopolkureitti kulkee Tohloppijärven ja Epilänharjun maastossa ja on pituudeltaan noin 5 kilometriä. Polun varrella pääsee tutustumaan harju- ja lehtokasvillisuuteen. Matkan varrelta löytyy myös suo- ja vesikasveja.

6. Vaakkolammin luontopolku

Vaakkolammin luontopolkureitti kiertää lammen ympäri ja on noin 2 kilometriä pitkä. Polkua kulkiessasi tutustut samalla Vaakkolammin historiaan, kasvistoon ja eläimistöön sekä Likokallio-nimiseen kalliomuodostelmaan. Alue on arvioitu lehto- ja kulttuurikasvistoltaan arvokkaaksi.

7. Härmälän luontopolku

Pyhäjärven rannassa kulkevan luontopolun varrella näkee useita puutarhoista karanneita lajeja. Vielä 1900-luvun alussa alue oli huvilarannikko. Härmälän uimarannalta lähtevän polun pituus on 2 kilometriä.

8. Suolijärven luontopolku

Suolijärven luontopolku Hervannassa kulkee nykyisin kokonaisuudessaan järven rantaa pitkin. Polun rasteilla tutuksi tulevat monenlaiset kasvit niin soilta kuin lehtoistakin. Paikoin Suolijärven maisemaa värittävät jyrkät kalliöseinämät sekä massiiviset siirtolohkareet.

9. Hervantajärven luontopolku

Hervantajärven luontopolku sijoittuu Ruskontien eteläpuolelle. Reittivaihtoehtoja on useita. Luontopolun alue kuuluu Etelä-Hämeen lehtokeskukseen. Sen varrelta löytyy kallio- ja kangasmetsiä, soita, lehtoja sekä tervaleppäisiä rantavyöhykkeitä. Polku kiertää myös keidassuon keskellä olevan Makkarajärven.

10. Mustavuoren luontopolku

Mustavuoren luontopolkureitistö on vielä uusimaton. Vanha reitti on tehty vuonna 1986 ja sen jälkeen alueelle on noussut monin paikoin asuinalueita. Polku alkaa Teerivuoren kalliolta ja suuntaa Mustavuoren harjulle. Välillä poiketaan alavampaan maastoon Likolammen rannalle. Polun lopussa näet Tapparanmäen mystisen kiviröykkiön ja Suomen suuriman katajan jäänteet.

Lähteet

Suomen luonto - kasvit, osat 1 & 2

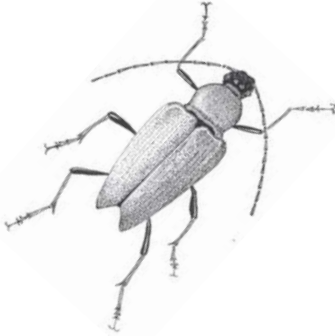
Seppo Vuokko, Veikko Neuvonen, Henry Väre, Janne Lampolahti, Terhi Ryttäri, Sirkka Hakalisto, Risto Virtanen ja Niilo Karhu. WSOY-yhtymä Weilin+Göös Oy, 1996.

Vihertieto - Ympäristön luonnonkasvit

Mikko Piirainen, Pirkko Piirainen, Pirjo Hämäläinen-Forslund ja Hannele Vainio. WSOY -kirjapainoyksikkö, Porvoo 1997.

Huvilarannikko - Tamperelais herrasväen kesäasutuksen vaiheita Rantaperkiössä ja Härmälässä

Juhani Hildén. Ecuprint Oy, Tampere 1993.

Tampereen kaupungin ympäristövalvonta 2004

Sanna Junttanen, teksti

Tommi Lievonen, kansi ja kuvitus

Lasse Kosonen, valokuva

Hannu Lakervi, taitto

Kartta:

Kaupunkimittaussyksikkö, Tampereen kaupunki

Copyright N:o 2004124

Painopaikka: Kirjapaino Hermes, Tampere

Näin pääset Härmälän luontopolulle

Tiedot bussiyhteyksistä voit varmistaa TKL:n internet-sivujen reittioppaasta <http://www.tampere.fi/tkl/>

Lisäksi automaattinen aikataulu- ja reittineuvonta palvelee ympäri vuorokauden numerossa 0100 0505 (hinta 0,44 €/min. + pvm)

Luontopolun lähtöpaikka on Nuolialantien pohjoispuolella. Paikalle vie Nuolialantieltä lähtevä Talvitie.

Auton voi jättää Härmälän uimarannan parkkipaikalle.

Tampereen kaupungin ympäristövalvonta

